



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 7 qershor 2018

Nr. ref.: AGJ 1248/18

Aktgjykim

në

rastet nr. KI146/17, KI147/17, KI148/17, KI149/17 dhe KI150/17

Parashtrues

**Isni Thaçi, Zeqir Demaku, Fadil Demaku, Nexhat Demaku, dhe
Jahir Demaku**

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të
Kosovës, Pml. KZZ. nr. 322/2016, të 19 korrikut 2017**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare dhe
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa KI146/17 është dorëzuar nga Isni Thaçi nga Prishtina, i përfaqësuar nga Artan Qerkini, Shoqëria e Avokatëve "Sejdiu & Qerkini" Sh.p.k; Kërkesa KI147/17 është dorëzuar nga Zeqir Demaku nga Glllogoci, i përfaqësuar nga Bajram Tmava, avokat nga Prishtina; Kërkesa KI148/17 është dorëzuar nga Fadil Demaku nga Glllogoci; Kërkesa KI149/17 është dorëzuar nga Nexhat Demaku nga Glllogoci; dhe Kërkesa KI150/17 është dorëzuar nga Jahir Demaku nga Glllogoci, i përfaqësuar nga Mexhid Sylja, avokat nga Prishtina (në tekstin e mëtejme: parashtruesit e kërkesës).

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesit e kërkesës e kontestojnë Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. KZZ. nr. 322/2016 (në tekstin e mëtejme: Gjykata Supreme) të 19 korrikut 2017.
3. Parashtruesit Isni Thaçi (KI146/17), Zeqir Demaku (KI147/17) dhe Jahir Demaku (KI150/17), aktgjykimin e kontestuar e kishin pranuar më 22 gusht 2017, ndërsa parashtruesit Fadil Demaku (KI148/17) dhe Nexhat Demaku (KI149/17), aktgjykimin e kontestuar e kishin pranuar më 19 gusht 2017.

Objekti i çështjes

4. Objekti i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së vendimit të kontestuar, me të cilin pretendohet se janë shkelur të drejtat e parashtruesve të kërkesës të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta), dhe nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ).
5. Parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku (KI150/17), gjithashtu kërkon nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) që të vendosë masë të përkohshme, përkatësisht *“të pezulloj ekzekutimin e Aktgjykimit të Gjykatës Supreme”* Pml. KZZ. nr. 322/2016, të 19 korrikut 2017.

Baza juridike

6. Kërkesat bazohen në paragrafin 7, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 [Procedimi i kërkesës] 27 [Masat e Përkohshme] dhe 47 [Kërkesa individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe rregullin 29 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

7. Më 8 dhjetor 2017, parashtruesi i kërkesës Isni Thaçi e dorëzoi kërkesën (KI146/17) në Gjykatë.
8. Më 11 dhjetor 2017, parashtruesit e kërkesës Zeqir Demaku (KI147/17), Fadil Demaku (KI148/17), dhe Nexhat Demaku (KI149/17) dorëzuan kërkesat në Gjykatë.
9. Më 12 dhjetor 2017, parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku (KI150/17) dorëzoi kërkesën në Gjykatë.

10. Më 15 dhjetor 2017, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtaren Selvete Gërxhaliu-Krasniqi gjyqtare raportuese në lidhje me kërkesën KI146/17 dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Altay Suroy (kryesues), Bekim Sejdiu dhe Gresa Caka-Nimani.
11. Të njëjtën ditë, në pajtim me rregullin 37 (1) të Rregullores së punës, Kryetarja e Gjykatës urdhëroi bashkimin e kërkesave KI147/17, KI148/17, KI149/17 dhe KI150/17, me kërkesën KI146/17. Me këtë urdhër, u vendos që gjyqtarja raportuese dhe përbërja e Kolegjit shqyrtues të jetë e njëjtë me atë që ishte vendosur nga Kryetarja për caktimin e gjyqtarit raportues dhe Kolegjit shqyrtues në rastin KI146/17.
12. Më 19 dhjetor 2017, Gjykata njoftoi parashtruesit e kërkesës për regjistrimin dhe bashkimin e kërkesave dhe kërkoi nga përfaqësuesit e parashtruesve Zeqir Demaku (KI147/17) dhe Jahir Demaku (KI150/17), që të dorëzojnë në Gjykatë autorizimet për përfaqësimin e parashtruesve të cekur më lart para Gjykatës.
13. Më 20 dhjetor 2017, Gjykata i dërgoi një kopje të kërkesave Gjykatës Supreme dhe dërgoi kërkesë në Gjykatën Themelore në Mitrovicë (në tekstin e mëtejme: Gjykata Themelore), për të dorëzuar fletëkthesat të cilat dëshmojnë datën kur parashtruesit kishin pranuar vendimin e kontestuar të Gjykatës Supreme.
14. Më 22 dhjetor 2017, përfaqësuesit e parashtruesve Zeqir Demaku (KI147/17) dhe Jahir Demaku (KI150/17) dorëzuan në Gjykatë autorizimet e kërkuara më 19 dhjetor 2017.
15. Më 5 janar 2018, Gjykata Themelore dorëzoi në Gjykatë fletëkthesat që tregojnë datën kur parashtruesit e kërkesës kishin pranuar vendimin e kontestuar, siç ishte kërkuar nga Gjykata, më 20 dhjetor 2017.
16. Më 22 shkurt 2018, Gjykata kërkoi nga parashtruesit e kërkesës që ta informojnë Gjykatën nëse kanë shfrytëzuar ndonjë mjet tjetër juridik për të kontestuar Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pml. KZZ. nr. 322/2016.
17. Më 26 shkurt 2018, parashtruesit e kërkesës Isni Thaçi, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku e njoftuan Gjykatën se ata kanë parashtruar kërkesa për rishikimin e procedurës penale në lidhje me Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, P. nr. 58/14 dhe i kanë bashkëngjitur kërkesat e mësipërme.
18. Më 28 shkurt 2018, parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku njoftoi Gjykatën se përveç kërkesës në Gjykatë, asnjë mjet tjetër juridik nuk është shfrytëzuar për të kontestuar Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pml. KZZ. nr. 322/2016.
19. Më 6 mars 2018, Gjykata kërkoi nga EULEX-i që të paraqesë në Gjykatë modalitetet/rregullat/udhëzimet për ndarjen e lëndëve gjyqtarëve të EULEX-it (në tekstin e mëtejme, Udhëzimin e EULEX-it për Ndarjen e Lëndëve) të nxjerra në pajtim me Ligjin nr. 03/L-053 mbi Kompetencat, Përzgjedhjen e Lëndëve dhe Caktimin e Lëndëve të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it në Kosovë, të 3 qershorit 2008.

20. Më 14 mars 2018, parashtruesit e kërkesës Isni Thaçi, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku, njoftuan Gjykatën se kërkesat për Rishqyrtimin e Procedurës Penale në lidhje me Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, P. nr. 58/14 u refuzuan nga Gjykata Themelore. Ata gjithashtu e informuan Gjykatën se nuk kanë për qëllim që të ankohen ndaj këtij vendimi.
21. Më 26 mars 2018, EULEX-i dërgoi në Gjykatë Udhëzimin e EULEX-it për Caktimin e Lëndëve.
22. Më 30 maj 2018, pas shqyrtimit të raportit të gjyqtarit raportues, Kolegji shqyrtues me shumicë i propozoi Gjykatës në përbërje të plotë pranueshmërinë e kërkesës dhe vlerësimin e substancës së kërkesës.
23. Të njëjtën ditë, Gjykata aprovoi me shumicë pranueshmërinë e kërkesës. Gjyqtarët Almiro Rodrigues dhe Snezhana Botusharova votuan kundër pranueshmërisë.
24. Në të njëjtën ditë, Gjykata votoi me shumicë për të gjetur shkelje. Gjyqtarja Gresa Caka-Nimani ka mendim konkurrues. Gjyqtarët Almiro Rodrigues dhe Snezhana Botusharova votuan kundër gjetjes së shkeljes.
25. Aktgjyrimi mund të plotësohet me mendime mospajtese dhe konkurruese.

Përmbledhja e fakteve

26. Më 8 nëntor 2013, Prokurori i EULEX-it nga Zyra e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës (Prokurori i PSRK-së) ngriti Aktakuzën (Nr. PPS88/11) kundër parashtruesve të kërkesës dhe disa personave të tjerë me dyshimin e bazuar se parashtruesit gjatë vitit 1998 kishin kryer veprën penale të sanksionuar me nenin 152 [Krimet e luftës në shkelje të rëndë të nenit 3 të përbashkët të konventave të Gjenevës] në lidhje me nenin 31 [Bashkëkryerja] të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (KPRK).
27. Më 27 maj 2015, Gjykata Themelore nxori Aktgjykimin (P58/14), me të cilin shpalli fajtor parashtruesit e kërkesës për veprat penale të cekura më lart dhe i dënoi ata si në vijim: Isni Thaçi, Zeqir Demakun dhe Jahir Demakun, secilin me nga 7 (shtatë) vjet burgim, ndërsa Fadil Demakun dhe Nexhat Demakun me nga 3 (tre) vjet burgim secilin.
28. Parashtruesit e kërkesës parashtruan ankesë ndaj Aktgjyimit të Gjykatës Themelore (P58/14) të 27 majit 2015, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal, konstatimit jo të plotë dhe të gabuar të gjendjes faktike dhe vendimit mbi sanksionin penal. Parashtruesit kontestuan, ndër të tjera, përbërjen e trupit gjykues të Gjykatës Themelore dhe dëshmitë e dëshmitarëve ekspertë C. B. dhe M. G., konkretisht mosparaqitjen për të dëshmuar në Gjykatë të ekspertit M. G.
29. Ankesë parashtroi edhe Prokurori i PSRK-së, për shkak të vendimit mbi sanksionin penal, duke kërkuar që të rritet dënimi në mënyrë adekuate për të gjithë parashtruesit e kërkesës.

30. Më 14 shtator 2016, Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit (PAKR. nr. 456/15), refuzoi ankesat e Prokurorit të PSRK-së dhe parashtruesve të kërkesës dhe vërtetoi Aktgjykimin e Gjykatës Themelore (P58/14). Gjykata e Apelit *ex-officio* ndryshoi Aktgjykimin e Gjykatës Themelore sa i përket parashtruesve të kërkesës Isni Thaçi, Zeqir Demaku dhe Jahir Demaku, duke konsideruar veprën penale për të cilën ishin dënuar si vepër penale në vazhdim. Gjithashtu, Gjykata e Apelit ndryshoi dënimet e caktuara nga Gjykata Themelore në lidhje me Isni Thaçin nga 7 (shtatë) vjet, në 6 (gjashtë) vjet e 6 (gjashtë) muaj, ndërsa për parashtruesit e kërkesës Zeqir Demaku dhe Jahir Demaku nga 7 (shtatë) vjet në 6 (gjashtë) vjet secilit.
31. Lidhur me dëshminë e ekspertëve, Gjykata e Apelit arsyetoi, *inter alia*, se dëshmia e ekspertit C. B. në Gjykatën Themelore është në tërësi e besueshme në lidhje me lëndimet e dëshmitarit A. Sa i përket pretendimeve se eksperti M. G. nuk ka dhënë dëshmi pranë Gjykatës Themelore, Gjykata e Apelit vërejt se ai ishte i përfshirë si ekspert vetëm për të kryer ekzaminimin e pjesëve intime të dëshmitarit nga një person i gjinisë së njëjtë, dhe se pas ekzaminimit ai i përshkroi observimet e tij përfshirë edhe fotografitë, ndërkaq vlerësimin e tyre e ka bërë ekspertja C. B.
32. Po ashtu në lidhje me pretendimin se gjykatat e rregullta kishin pranuar dëshmitë e dëshmitarëve A. dhe K. në kundërshtim me parimin *in dubio pro reo*, Gjykata e Apelit kishte arsyetuar se tek dëshmitari A. nuk ishin vërejtur simptome të ndonjë sëmundje mentale dhe rrjedhimisht nuk kishte dyshime mbi dëshminë e tij. Sipas Gjykatës së Apelit, paraqitja unike e psikozës akute nuk e ulë besueshmërinë e përgjithshme të dëshmitarit A. Për më tepër, Gjykata e Apelit erdhi në përfundim se deklarata e dëshmitarit A. është përkrahur plotësisht nga ajo e dëshmitarit K. si dhe dëshmia e ekspertit C. B.
33. Parashtruesit e kërkesës parashtruan kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë në Gjykatën Supreme kundër Aktgjykimit të Gjykatës Themelore (P58/14) dhe Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit (PAKR nr. 456/15), për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve të ligjit penal. Parashtruesit pretenduan, ndër të tjera, se përbërja e trupit gjykues të Gjykatës Themelore ishte në kundërshtim me rregullat e EULEX-it; dy anëtarë të trupit gjykues kishin konflikt të interesit, rrjedhimisht nga kjo parashtruesit propozuan që të merren prova të reja - dëshmia nga dëshmitari M. S.; dëshmitë e dëshmitarëve ekspertë C. B. dhe M. G., nuk u morën në mënyrën e duhur, konkretisht duke theksuar mosparaqitjen në Gjykatë të ekspertit M. G.; dhe, shpallja e dëshmitarit B. si "dëshmitar armiqësor" ishte në kundërshtim me Kodin e Procedurës Penale (në tekstin e mëtejme: KPP).
34. Më 19 korrik 2017, Gjykata Supreme nëpërmjet Aktgjykimit (Pml. KZZ. nr. 322/2016) refuzoi si të pabazuara kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë të parashtrueseve të kërkesës kundër Aktgjykimit të Gjykatës Themelore dhe Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit.

35. Nën një, lidhur me kundërshtimet e parashtruesve për zbatimin e rregullave për përzgjedhjen e trupit gjykues në Gjykatën Themelore, Gjykata Supreme arsyetoi si më poshtë:

[...]

Kolegji pajtohet me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit se nuk ka pasur ndonjë skemë për caktimin e gjyqtarëve të EULEX-it në kohën relevante. Sipas udhëzimit për caktimin e rasteve tek gjyqtarët e EULEX-it në rastet penale nëpër gjykatat e qarqeve, e cila ka qenë e zbatueshme në kohën kur gjyqtarja [A. A. G], u caktua në rast, nuk është mbështetur ndonjë orar specifik. Udhëzimi thjesht shpjegon strukturën e gjyqtarëve të EULEX-it në gjykata të qarqeve dhe i përshkruan parimet e përgjithshme të cilat zbatohen lidhur me caktimin e rastit. Po ashtu, gjyqtarja [A. A. G] u caktua në rast sipas vendimit të 29 majit 2014 të ushtruesit të detyrës së kryetarit të gjyqtarëve të EULEX-it, i cili aso kohe ka qenë i autorizuar për ta marrë këtë vendim. Përveç kësaj, gjyqtarja e EULEX-it [A. A. G] në atë kohë ka qenë e caktuar ligjërisht në nivelin e shkallës së parë.

[...]

Prandaj, Kolegji është i mendimit se caktimi i gjyqtarës [A. A. G] nuk mund të cilësohet si shkelje e nenit 384 (1.1) ose e nenit 384 (1.2) e KPP-së. Kolegji vëren se edhe sikur të ketë pasur shkelje të rregullores së brendshme të EULEX-it (përderisa shkeljet e pretenduara nuk përbëjnë shkelje të ligjit përkatës - sikurse është kërkesa në fjalë se KPP-ja është shkelur), atëherë ajo do ishte një çështje e diskrecionit përbrenda autoriteteve disiplinore/administrative të EULEX-it [...].

36. Nën dy, Gjykata Supreme arsyetoi vendimin e saj në lidhje me kërkesën për prova të reja për të dëshmuar konfliktin e interesit ndërmjet gjyqtarëve të Gjykatës Themelore dhe për çështjen e dëshmisë së ekspertit M. G., ndër të tjera, se “*asnjë prej [...] dispozitave të [Kodit të Procedurës Penale të Kosovës] nuk përfshin ndonjë mundësi procedurale sipas së cilës Gjykata Supreme mund të mbaj një shqyrtim të hapur me palët e pranishme apo të mbaj ndonjë seancë dëgjimore me qëllim të mbledhjes së provave të reja*”.
37. Nën tre, sa i përket shpalljes së dëshmitarit B. “dëshmitar armiqësor”, Gjykata Supreme vlerësoi se: *[...] Edhe pse KPP nuk njeh si të tillë termin “dëshmitar armiqësor”, KPP në nenin 123 (2) parasheh mundësinë e marrjes në pyetje të dëshmitarëve nëse dëshmitari ka dhënë dëshmi që dallon nga dëshmia e dhënë gjatë intervistës në procedurën paraprake, që në esencë paraqet përafrim me konceptin e “dëshmitarit armiqësor”.*
38. Më 18 tetor 2017, parashtruesit e kërkesës Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku parashtruan kërkesë për rishqyrtimin e procedurës penale në Gjykatën Themelore në Mitrovicë.
39. Më 21 nëntor 2017, parashtruesi i kërkesës Isni Thaçi parashtroi kërkesë për shqyrtimin e procedurës penale në Gjykatën Themelore në Mitrovicë.
40. Parashtruesit e kërkesës Fadil Demaku, Nexhat Demaku dhe Isni Thaçi, në kërkesat e tyre për rishqyrtimin e procedurës penale, kërkuan nga Gjykata

Themelore që në pajtim me nenin 423 (1.13) të KPP-së, ndër të tjera, të lejojë marrjen e provave të reja, përkatësisht dëshminë e M. S. dhe korrespondencat me email ndërmjet gjyqtarëve dhe personelit të EULEX-it që do të zbulonte se përbërja e trupit gjykues të Gjykatës Themelore nuk ishte e rregullt dhe që do të dëshmonte se trupi gjykues ishte i njëanshëm.

41. Më 12 shkurt 2018, Gjykata Themelore hodhi poshtë si të pabazuar kërkesën për shqyrtimin e procedurës penale në lidhje me Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, P. nr. 58/14 të parashtruar nga parashtruesit Isni Thaçi, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku. Sa i përket pretendimeve të parashtruesve në lidhje me përbërjen e trupit gjykues, Gjykata Themelore gjeti se ato pretendime *“ishin ngritur edhe në Gjykatën e Apelit dhe në Gjykatën Supreme”*. Rrjedhimisht, Gjykata Themelore erdhi në përfundim se ato pretendime nuk përbëjnë elemente të reja për qëllime të nenit 423 të KPP për të lejuar rishikimin e procedurës penale.

Pretendimet e parashtruesve të kërkesës

42. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë shkelje të të drejtave individuale të tyre, të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.

Pretendimet e parashtruesit Isni Thaçi (KI146/17)

43. Parashtruesi Isni Thaçi ankohet fillimisht se *“[Caktimi i [A. A. G.] në trupin gjykues të këtij rasti është bërë në kundërshtim me procedurat, politikat dhe rregullat e përzgjedhjes së trupave gjykues. [...] Sipas listës së aplikueshme, ajo nuk ka qenë gjyqtarja e radhës së EULEX-it e cila është dashur të caktohej për këtë rast. Në kundërshtim me këtë listë, ajo është zgjedhur nga [Kryetari i trupit gjykues D. S.] si anëtare e trupit gjykues, sepse ka qenë e dashura e tij dhe, sepse ai ka dashur që ajo të avanconte në karrierën e saj, duke ia mundësuar që të gjykonte një rast të krimeve të luftës. [A. A. G.] pastaj është ngritur në një gjykatë më të lartë në Kosovë”*.
44. Parashtruesi Isni Thaçi, pretendon se *“Marrëdhënia e këtyre dy gjyqtarëve [D. S.] dhe [A. A. G.] përbënë konflikt interesi për të cilin mbrojtja nuk ka qenë në dijeni”*. Parashtruesi ka kuptuar për këtë konflikt interesi vetëm *“në nëntor të vitit 2016 [kur] mbrojtja [e parashtruesit] ka marrë një numër emailash nga punonjësit e EULEX-it që pasqyrojnë parregullsitë në formimin e trupit gjykues [dhe] pasqyrojnë njëanshmërinë e këtij trupi. Për këtë arsye [...] është kërkuar përmes kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë që kryetari i asamblesë së gjyqtarëve të EULEX-it [M. S.] të dëgjohet në cilësinë e dëshmitarit”*, por kjo, sipas parashtruesit të kërkesës, nuk është lejuar nga Gjykata.
45. Parashtruesi Isni Thaçi, gjithashtu, potencon se *“[edhe pse pretendimet për parregullsi në formimin e trupit gjykues dhe njëanshmërinë e tij ishin mjaft serioze dhe të dokumentuara me prova materiale, Gjykata Supreme refuzoi të merret me këtë problem sepse sipas saj kjo Gjykatë [Supreme] nuk e ka për detyrë që të mbledh prova në procedurën sipas kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë”*, duke shtuar se në bazë të të drejtës për gjykim të drejtë dhe të

paanshëm, “si emërimi i gjyqtarëve ashtu dhe formimi i trupave gjykues duhet të bëhen ashtu që të garantojnë pavarësinë e sistemit gjyqësor”.

46. Parashtruesi Isni Thaçi po ashtu pretendon se në rastin e tij është shkelur edhe parimi i barazisë së armëve sepse “Ekspertët e Forenzikës Mjekësore [C. B.] dhe [M. G.] bashkërisht kishin ekzaminuar dëshmitarin A. në lidhje me lëndimet e pretenduara prej tij. Në [gjykatat e rregullta] ishte dëgjuar vetëm ekspertja [C. B.]. Edhe pse mbrojtja kishte insistuar që të thirret edhe eksperti [M. G.] i cili e kishte përpiluar ekspertizën së bashku me ekspertin [C. B.], kërkesa e mbrojtjes kishte hasur në vesh të shurdhër”.
47. Në lidhje me këtë pretendim, parashtruesi i kërkesës Isni Thaçi sqaron se “deklarata e ekspertit [M. G.] është konsideruar e lexuar në shqyrtimin gjyqësorë pa u plotësuar kushtet ligjore [...]. Po ashtu, me këtë veprim është cenuar rëndë edhe neni 341.3 i KPP-së, sepse palës që nuk e ka propozuar ekspertin nuk i është dhënë mundësia që ta bëjë ekzaminimin e tërthortë të ekspertit lidhur me raportin, analizat, arsimimin, përvojën, ose bazën e ekspertizës së tij”.
48. Parashtruesi Isni Thaçi (KI146/17), po ashtu, pretendon se dëshmitari B. është deklaruar “dëshmitar armiqësor” pa bazë ligjore, pasi KPP nuk e njeh institutin e “dëshmitarit armiqësor”. Neni 2 i KPP-së përcakton se “Vetëm gjykata kompetente, e pavarur dhe e paanshme, mund të shqiptojë sanksionin penal kryerësit të veprës penale në procedurë të filluar dhe të zbatuar sipas [KPP]”, ndërsa, “[nuk është i qëndrueshëm konstatimi i Gjykatës [Supreme] se duhet të lejohet që dëshmitari B. të konsiderohet “dëshmitar armiqësor”, duke u mbështetur në nenin 6 të [KEDNJ], sepse [KEDNJ] nuk mbron të drejtat e organeve shtetërore, siç është në fakt Prokuroria e Shtetit, por mbron të drejtat e njeriut në raport me organet shtetërore”.

Pretendimet e parashtrueseve Zeqir Demaku (KI147/17), Fadil Demaku (148/17) dhe Nexhat Demaku (KI149/17)

49. Parashtruesit e kërkesës Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku pretendojnë se “Gjykata Supreme fare nuk ka marrë parasysh kërkesën e avokatëve mbrojtës për të marrë në pyetje si dëshmitar gjyqtarin [M. S.] në kuptim të paragrafit 4, të nenit 31 të Kushtetutës lidhur me nenin 6 të KEDNJ-së. [...] GJEDNJ përcakton se e drejta për një proces të rregullt ligjor që i garantohet individit përmes nenit 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së përfshinë edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar”. Sipas parashtruesve Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku, arsyetimi kërkon “shpjegime me arsye time bindëse dhe të ndërtuara mirë për vendimin e marrë në çdo rast individual i cili duhet të përfshijë që të dyja: kriteret ligjore dhe elementet faktike në mbështetje të vendimit. Gjykata Supreme nuk e ka arsyetuar vendimin e saj dhe kjo përbën një vendim arbitrar që cenon të drejtën e palës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm”.
50. Parashtruesit e kërkesës Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku pretendojnë se Gjykata Supreme, gjithashtu “ka abuzuar me imunitetin e dëshmitarit duke mos nisur asnjë procedurë për heqjen e imunitetit, sipas

kërkesës se vetë [M. S.] për t'u trajtuar si dëshmitar, me të vetmin qëllim të ndriçimit të së vërtetës. Kjo përbën cenim të barazisë së armëve sepse, siç është konstatuar edhe nga Tribunali Penal Ndërkombëtar për ish-Jugosllavi, imuniteti funksional i një zyrtari shtetëror nuk përfshin edhe imunitet kundër detyrimit për të dëshmuar atë që zyrtari ka parë ose dëgjuar gjatë ushtrimit të funksioneve të tij zyrtare”.

51. Parashtruesit Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku po ashtu potencojnë se “[...] parimi i paanësisë është cenuar edhe për faktin se përbërja e trupit gjykues ka qenë e atillë që [...] ka pasur dy anëtarë që kanë pasur konflikt të pastër interesi”, duke potencuar më tej se “Paanësia e një tribunali sipas nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe nenit 6 [E drejta për një proces të rregullt] të KEDNJ-së duhet të përcaktohet sipas një testi subjektiv, pra në bazë të bindjes dhe sjelljes personale të një gjyqtari në një rast të caktuar dhe gjithashtu sipas testit objektiv, pra konstatimit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për ta përjashtuar çdo dyshim legjitim në këtë drejtim”.
52. Ata po ashtu pretendojnë se shkelja e rregullave të brendshme të EULEX-it me rastin e caktimit të gjyqtarëve në trupa gjykuese pa pasur një orar të paracaktuar ndikon drejtpërdrejtë në të drejtat kushtetuese të parashtruesve, konkretisht në të drejtën për gjykim të drejtë dhe të paanshëm. Ata theksojnë se “asnjë gjykatë në Evropë, përfshirë GJEDNJ-në, nuk do të lejonte një arbitraritet të tillë – caktimin e gjyqtarëve në kolegje pa pasur një orar për caktime të tilla”.
53. Parashtruesit Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku në vijim pretendojnë se, “për shkak të natyrës së shkruar të procedurës, as parashtruesi as avokati nuk kanë mundur të jenë në dijeni rreth konfliktit të interesit, derisa nuk e kanë marrë vendimin e Gjykatës Supreme. Prandaj, nuk mund të konkludohet që është hequr dorë nga e drejta për përcaktimin e të drejtave nga një “tribunal i paanshëm”.
54. Parashtruesit Zeqir Demaku, Fadil Demaku dhe Nexhat Demaku pretendojnë se, “[...] korrespondenca që është zbuluar në mes të zyrtarëve të EULEX-it, e transmetuar edhe në RTK në disa emisione, shihet se qoftë [KPP], qoftë [KPRK] është shkelë në dëm të [parashtruesve të kërkesës]. Kjo korrespondencë përfshinë edhe fjalë ofenduese si “shqiptarët janë kafshë-albanians are animals”. Përveç kësaj përmbajtja e postës elektronike nxjerr edhe dy [thënie të kryetarit të trupit gjykues]: “Poqëse do ta gjykoj rastin Drenica edhe të njëjtit do t'i shpalli fajtor dhe do ta kem mundësinë që në Organet e Bashkimit Evropian të gjejë punë të mirë”, apo edhe thënia “Nëse gjykohet rasti Drenica II atëherë bisedimet me Serbinë do të vazhdojnë pa problem”.

Pretendimet e parashtruesit Jahir Demaku (KI150/17)

55. Parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku, duke pretenduar shkelje të nenit 31 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të KEDNJ-së, potencon se *“kërkesa e kryetarit të trupit gjykues për caktimin e [A. A. G.] si anëtare e trupit gjykues ka pasur për qëllim që kryetarit të trupit gjykues t’i mundësojë që t’i realizojë qëllimet e tij ashtu si ka deklaruar jashtë shqyrtimit gjyqësor, [...] se “nëse i dënon këta të akuzuar mund të gjejë punë ku të dojë në Evropë”, dhe thënie tjera që japin për të kuptuar se i njëjti çështjen e ka paragjykuar dhe paraprakisht ka qenë i përcaktuar që të akuzuarit në këtë rast penal t’i shpalli fajtorë me çdo kusht pavarësisht asaj se a ka prova apo nuk ka”*.
56. Parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku, po ashtu, pretendon se *“qëllimet e kryetarit të trupit gjykues, gjyqtarit [D. S.] janë vërtetuar me veprimet e tij gjatë mbajtjes së gjyqimit, duke i shpallur si dëshmitar armiqësor në kundërshtim me ligjin të gjithë dëshmitarët që nuk kanë dëshmuar në favor të akuzës, duke i vlerësuar provat në mënyrë të njëanshme dhe në dëm të [parashtruesve], duke anashkaluar në tërësi parimin in dubio pro reo, apo në rast dyshimi në favor të të akuzuarit ashtu që ua falë besimin dëshmitarëve A. dhe K, përkundër konstatimit ku thuhet “ishte e qartë se ata dëshmitarët A. dhe K. nuk kishin përvojë në dhënien e një versioni të saktë dhe mirë të strukturuar të ngjarjeve, prandaj deklaratat e tyre përmbanin ngecje dhe zbrazëtira të cilat trupi gjykues ua atribuon aftësive të kufizuara raportuese të dëshmitarëve”*.
57. Parashtruesi Jahir Demaku pretendon se Gjykata Supreme *“ka refuzuar, pa dhënë arsye, për të marrë në pyetje [...] [M. S.] i cili pretendim ishte primar dhe i potencuar gjatë procedurës pranë gjykatës së rregullt kosovare, ka abuzuar me imunitetin e dëshmitarit duke mos nisur asnjë procedurë për heqjen e imunitetit, sipas kërkesës së vet [M. S.] për t’u trajtuar si dëshmitar, e me të vetmin qëllim për ndriçimin e të vërtetës”*.
58. Parashtruesi Jahir Demaku po ashtu, potencon se *“parimi i paanësisë është cenuar edhe për faktin se përbërja e trupit gjykues ka qenë e atillë që në përbërjen e vet ka pasur dy anëtarë që kanë pasur konflikt të pastër interesi”*. Përveç kësaj, parashtruesi i kërkesës Jahir Demaku gjithashtu pretendon se *“... shkelja e rregullave të brendshme të EULEX-it [gjatë caktimit të gjyqtarëve në trupa gjykues] ka pasur ndikim direkt në të drejtat kushtetuese për gjykim të drejtë dhe të paanshëm” të parashtruesve të kërkesës*.
59. Parashtruesi Jahir Demaku në lidhje me kërkesën për vënien e masës së përkohshme potencon se *“[privimi nga liria si është rasti me z. Jahir Demaku mund të rezultojë me shkaktimin e pasojave të përhershme dhe të pandreqshme të paraqitësit të kësaj kërkesë sepse gjatë mbajtjes së tij në paraburgim dhe tani gjatë vuajtjes së dënimit është duke përjetuar një gjendje të rëndë shpirtërore dhe psikike posaçërisht pasi është informuar për parregullsitë që janë manifestuar në procesin gjyqësor kundër tij.”* Sipas tij, *‘Fjalët e thëna nga kryetari i trupit gjykues për rastin Drenica II, ku parashtruesi i kësaj kërkesë është njeri ndër të gjykuarit, paraqet cenim të nenit 23 (Dinjiteti i njeriut) të Kushtetutës së Kosovës, sipas këtij neni*

“dinjiteti i njeriut është i pacenueshëm dhe është bazë e të gjitha të drejtave dhe lirive themelore të njeriut”.

60. Në fund, të gjithë parashtruesit e kërkesave kërkojnë nga Gjykata që kërkesat e tyre të deklarohen të pranueshme, të konstatohet që atyre u është shkelur e drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, dhe të shfuqizohet Aktgjykimi i Gjykatës Supreme.

Pranueshmëria e kërkesës

61. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesat i kanë përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej me Ligj dhe me Rregullore të punës.
62. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 7, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, i cili parasheh:

“1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

63. Gjykata gjithashtu i referohet nenit 49 [Afatet] të Ligjit, i cili parasheh:

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej 4 (katër) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor. [...]”.

64. Lidhur me si më sipër, Gjykata konstaton se parashtruesit e kërkesës i kanë parashtruar kërkesat si palë të autorizuar, kërkesat i kanë parashtruar brenda afateve të përcaktuara me nenin 49 të Ligjit dhe pas shterjes së të gjitha mjeteve juridike të parapara me ligj.

65. Gjykata, më tej, i referohet nenit 48 [Saktësimi i kërkesës] të Ligjit, i cili parasheh:

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestojë”.

66. Gjithashtu, Gjykata i referohet paragrafit (1) (d) të rregullit 36 [Kriteret e pranueshmërisë] të Rregullores së punës, që përcaktojnë:

“(1) Gjykata mund ta shqyrtojë një kërkesë nëse:

d) kërkesa arsyetohet prima facie ose nuk është qartazi e pabazuar”.

67. Lidhur me përmbushjen e kësaj kërkesë, Gjykata vëren se parashtuesit e kërkesës kanë qartësuar saktësisht, se cilat të drejta të garantuara me Kushtetutë dhe KEDNJ, janë shkelur në dëm të tyre, nga jokushtetutshmëria e pretenduar e procedurave gjyqësore.
68. Përveç kësaj, pas shqyrtimit të ankesave dhe vërejtjeve të parashtuesve të kërkesës, Gjykata konsideron se kërkesat ngrenë çështje serioze të fakteve dhe ligjit të cilat janë të një kompleksiteti të tillë sa që përcaktimi i tyre duhet të varet nga shqyrtimi i meritave. Prandaj, kërkesa nuk mund të konsiderohet si qartazi e pabazuar brenda kuptimit të rregullit 36 (1) (d) të Rregullores së punës dhe nuk është krijuar asnjë bazë tjetër për ta deklaruar atë të papranueshme (Shih, për shembull, rasti *A. dhe B. kundër Norvegjisë*, [DHM], kërkesat nr. 24130/11 dhe nr. 29758/11, Aktgjykimi i 15 nëntorit 2016, paragrafi 55, dhe gjithashtu shih, *mutatis mutandis* rasti nr. KI132/15, *Manastiri i Deçanit*, Aktgjykimi i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës, i 20 majit 2016).

Meritat e kërkesës

69. Gjykata rikujton se parashtuesit e kërkesës pretendojnë se me vendimin e kontestuar është shkelur e drejta e tyre për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, veçanërisht sa i përket caktimit të gjyqtarëve në trupin gjykues të Gjykatës Themelore dhe arsyetimit të vendimeve.

Të gjithë parashtuesit e kërkesave pretendojnë se:

- i) Gjykata Supreme nuk e ka trajtuar si duhet çështjen e përbërjes së trupit gjykues në Gjykatën Themelore pasi që kjo përbërje ishte caktuar në kundërshtim me rregullat për caktimin e gjyqtarëve të EULEX-it në trupat gjykues, me ç'rast u është cenuar e drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm;
- ii) Gjykata Supreme ka refuzuar të marrë dëshminë e [M. S.] lidhur me parregullsitë në përbërjen e trupit gjykues të Gjykatës Themelore dhe nuk e ka arsyetuar vendimin e saj në lidhje me këtë, si dhe nuk e ka adresuar çështjen e konfliktit të interesit ndërmjet anëtarëve të trupit gjykues të Gjykatës Themelore.

Parashtuesit e kërkesës Isni Thaçi dhe Jahir Demaku pretendojnë:

- iii) Gjykatat e rregullta e shpallën dëshmitarin B. "dëshmitar armiqësor" në kundërshtim me ligjin dhe ua falën besimin dëshmitarëve A. dhe K., në kundërshtim me parimin *in dubio pro reo*, edhe pse gjykata gjeti se dëshmitarët A. dhe K. nuk kishin përvojë në dhënien e një versioni të saktë dhe të mirë strukturuar të ngjarjeve.

Parashtuesi i kërkesës Isni Thaçi pretendon:

- iv) Eksperti i forenzikës mjekësore M. G. nuk është marrë në pyetje gjatë procedurës gjyqësore, duke shkelur kështu parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të procedurës.
70. Në lidhje me këtë, Gjykata u referohet dispozitave të nenit 31 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të KEDNJ-së, që përcaktojnë:

“Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.
2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.
[...]

Neni 6 (E drejta për një proces të rregullt)

1. “Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze të natyrës penale që i është drejtuar.
[...]

71. Gjykata gjithashtu i referohet dispozitave të legjislacionit përkatës:

Kodi i Procedurës Penale

Neni 384 [Shkelja esenciale e dispozitave të procedurës penale]

1. Shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale konsiderohet nëse:
 - 1.1. përbërja e gjykatës nuk ka qenë në pajtim me ligjin ose [...];

Neni 432 Arsytet për paraqitje të kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë

1. Kundër vendimit gjyqësor të formës së prerë ose kundër procedurës gjyqësore e cila i ka paraprirë marrjes së vendimit të tillë, pas përfundimit të procedurës penale në formë të prerë mund të paraqitet kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë në rastet vijuese:
[...]
 - 1.2. në rast të shkeljes esenciale të ligjit të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1. i këtij Kodi; ose
 - 1.3. në rast të shkeljeve të tjera të dispozitave të procedurës penale kur shkeljet e tilla kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor.
2. Kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë nuk mund të ushtrohet për shkak të konstatimit të gabueshëm ose jo të plotë të gjendjes faktike, as kundër

vendimit të Gjykatës Supreme të Kosovës me të cilën është vendosur mbi
kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.
[...]

**Ligji nr. 03/L-053 mbi Kompetencat, Përzgjedhjen e Lëndëve dhe
Caktimin e Lëndëve të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it në
Kosovë**

Neni 2 [Kompetencat e përgjithshme të gjyqtarëve të EULEX-it]

[...]

2.6. Pas konsultimit me Shefin e Komponentit të Drejtësisë, Kryetari i Asamblesë së gjyqtarëve të EULEX-it dhe Kryeprokurori i EULEX-it, do t'ia propozojnë Asamblesë së gjyqtarëve të EULEX-it përkatësisht Asamblesë së Prokurorëve të EULEX-it, modalitetet për përzgjedhjen e lëndëve dhe caktimin e lëndëve në bazë të kriterëve objektive dhe masat siguruese procedurale të cilat do të jenë në përputhje me ligjin në fuqi. Këto modalitete që do të miratohen nga Asambleja e gjyqtarëve të EULEX-it dhe Asambleja së Prokurorëve të EULEX-it, do të sigurojnë respektimin e pavarësisë dhe paanësisë së gjyqtarëve të EULEX-it si dhe të autonomisë së prokurorëve të EULEX-it në ushtrimin e funksioneve të tyre.

Neni 3 [Juridiksioni dhe kompetencat e gjyqtarëve të EULEX-it në procedurë
penale]

[...]

3.2 Kryetari i Asamblesë së gjyqtarëve të EULEX-it do ta caktojë cilindo gjyqtar të EULEX-it në fazën përkatëse të procedurës penale të lëndës së hetuar a ndjekur penalisht nga PSRK-ja në përputhje me modalitetet për përzgjedhjen dhe caktimin e lëndëve të përcaktuara nga Asambleja e gjyqtarëve të EULEX-it dhe në pajtim me këtë ligji.

**Udhëzimi për caktimin e lëndëve për gjyqtarët e EULEX-it në rastet
penale në gjykatat e qarkut**

[...]

II. 1. Historiku juridik

Caktimi i lëndëve të gjyqtarëve të EULEX-it do të bëhet në përputhje me Ligjin mbi Kompetencat, Përzgjedhjen e Lëndëve dhe Caktimin e Lëndëve të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it në Kosovë (Ligji nr. 03/L-053), më poshtë LL.

Ky udhëzim duhet të shtjellojë përshkrimet për shpërndarjen e lëndëve të parashikuara nga ligji i lartpërmendur.

II. 2. Parimet

- Transparenca

Caktimi i rasteve duhet të jetë transparent për aktorët dhe jo-aktorët në sistemin e drejtësisë.

- Objektiviteti

Gjithkush duhet të dijë paraprakisht se ku dhe nga cili gjyqtar do të gjykohet (Gjyqtarët nuk për zgjedhin lëndët).

- **Fleksibiliteti**

Kushtet specifike të formulimit dhe numri i gjyqtarëve të EULEX-it dhe përjashtimet ligjore në bazë të KPPPK duhet të merren parasysh.

- **Qëndrueshmëria**

Sistemi i caktimit të rasteve duhet të jetë një shembull i një administrate të mirë të drejtësisë, për të cilën gjyqtarët vendorë munden (duhet) t'i përmbahen në mënyrë që të arrijnë qëllimet e një administrate të pavarur, transparente dhe efikase të drejtësisë.

- **Barazia në ngarkesën e punës së gjyqtarëve**.

[...]

III.3. Sistemi i caktimit të rasteve

[...]

3.1. Brenda seksionit rastet do t'u ndahen gjyqtarëve sipas sistemit numerik ku çdo rast i tretë që vjen në seksion do të ndahet për gjyqtarin A, secili rast i tretë për gjyqtarin B. dhe çdo rast i tretë për gjyqtarin C. (nr. 1. për gjyqtarin A., nr. 2. për gjyqtarin B., nr. 3. për gjyqtarin C., nr. 4. për gjyqtarin A. dhe kështu me radhë). Për arsye të jashtëzakonshme (për shembull cilësinë dhe kompleksitetin e rastit dhe numrin e rasteve të besuara për secilin gjyqtar), gjyqtari caktues mund të ndajë rastet e zgjedhura në një mënyrë tjetër nga sa është përmendur më parë.

[...]

5.3. Gjyqtarët e EULEX-it vendosen në Gjykatën Supreme ose në një ose më shumë Gjykata të Qarkut. Vendosja e gjyqtarëve të EULEX-it në më shumë se një Gjykatë të Qarkut do t'i përgjigjet nevojës për zëvendësim në raste të jashtëzakonshme. Në këto raste, gjyqtari i EULEX-it do të ketë vendin kryesor të tij në një gjykatë të qarkut dhe do të veprojë si zëvendësues i natyrshëm i një gjyqtari tjetër të EULEX-it në një Gjykatë tjetër të Qarkut.

[...]

5.5. Një sistem i kujdestarisë/detyrës do të vendoset për situata emergjente në mes të gjykatave të lidhura më lart në mënyrë që të sigurohet që një gjyqtar është në dispozicion për situata urgjente. Afati i caktimit në sistemin e kujdestarisë/ detyrës caktohet për një javë duke përfshirë edhe fundjavat. Propozimi i sistemit të rotacionit dërgohet nga Kryetarët e Seksioneve të Krimeve të Luftës të Gjykatave përkatëse të Qarkut tek Kryetari i Asamblesë së Gjyqtarëve të EULEX-it jo më pak se një muaj më parë.

[...]"

i) Përbërja e Trupit Gjykues të Gjykatës Themelore

72. Gjykata fillimisht do ta adresojë pretendimin se i) Gjykata Supreme nuk e ka adresuar si duhet çështjen e caktimit të gjyqtarëve në trupin gjykues të Gjykatës Themelore, sepse kjo është bërë në kundërshtim me rregullat për caktimin e gjyqtarëve të EULEX-it në trupat gjykuese.
73. Gjykata thekson se në pajtim me nenin 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, "[të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të

garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut”.

E drejta për vendim të arsyetuar

74. Gjykata rikujton që, sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: GJEDNJ), e drejta për një gjykim të drejtë përfshin të drejtën për një vendim të arsyetuar.
75. Sipas praktikës së saj të konsoliduar gjyqësore, GJEDNJ konsideron se, bazuar në parimet e administrimit të duhur të drejtësisë, vendimet e gjykatave dhe tribunaleve duhet t'i theksojnë në mënyrë adekuate arsytet në të cilat ato bazohen. (Shih *Tatishvili kundër Rusisë*, nr. 1509/02, Aktgjykimi i GJEDNJ-së i 22 shkurtit 2007, paragrafi 58; *Hiro Balani kundër Spanjës*, GJEDNJ, kërkesa nr. 18064/91, Aktgjykimi i 9 dhjetorit 1994, para. 27; *Higgins dhe të tjerët kundër Francës*, GJEDNJ, kërkesa nr. 134/1996/753/952, Aktgjykimi i 19 shkurtit 1998, paragrafi 42; *Papon kundër Francës*, GJEDNJ, kërkesa nr. 54210/00, Aktgjykimi i 7 qershorit 2001).
76. Përveç kësaj, GJEDNJ-ja ka konstatuar se autoritetet gëzojnë liri të konsiderueshme në zgjedhjen e mjeteve të përshtatshme për të siguruar se sistemet e tyre gjyqësore janë në përputhje me kërkesat e nenit 6 (1) të KEDNJ-së, por gjykatat duhet “t'i tregojnë me qartësi të mjaftueshme bazat që kanë shërbyer për nxjerrjen e vendimeve të tyre”. (Shih, *Hadjianastassiou kundër Greqisë*, Aktgjykim i GJEDNJ-së, i 16 dhjetorit 1992, paragrafi 33).
77. Sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, funksioni esencial i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar. Për më tepër, një vendim i arsyetuar i jep një pale mundësinë për t'u ankuar kundër tij, si dhe mundësinë e shqyrtimit të vendimit nga një organ i apelit. Vetëm duke dhënë një vendim të arsyetuar mund të ketë shqyrtim publik të administrimit të drejtësisë. (Shih *mutatis mutandis*, *Hirvisaari kundër Finlandës*, nr. 49684/99, para. 30, 27 shtator 2001; shih gjithashtu *Tatishvili kundër Rusisë*, GJEDNJ, kërkesa nr. 1509/02, Aktgjykimi i 22 shkurtit 2007, paragrafi 58).
78. Megjithëse gjykatat nuk janë të detyruara të adresojnë të gjitha pretendimet e parashtruara nga parashtruesit - ato megjithatë duhet të adresojnë pretendimet që janë qendrore për rastet e tyre dhe të cilat ngritën në të gjitha fazat e procedurës (Shih rastin *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 53).
79. Gjykata përsërit se e drejta për të marrë një vendim gjyqësor në pajtim me ligjin përfshin detyrimin që gjykatat të japin arsytet për vendimet e tyre me baza të arsyeshme si në nivelin procedural ashtu edhe në atë material. (Shih rastin *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 54).
80. Shkalla në të cilën zbatohet obligimi për të dhënë arsye, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, mund të ndryshojë varësisht nga natyra e vendimit dhe duhet të përcaktohet duke pasur parasysh rrethanat të rastit. (*Garcia Ruiz kundër Spanjës*, [GC], kërkesa nr. 30544/96, Aktgjykimi i 21 janarit 1999).

para. 29, *Hiro Balani kundër Spanjës*, Aktgjykimi i 9 dhjetorit 1994, para. 27, *Higgins dhe të tjerët kundër Francës*, GJEDNJ, kërkesa nr. 134/1996/753/952, Aktgjykimi i 19 shkurtit 1998, paragrafi 42).

81. Gjykata thekson se, arsyetimi i vendimit duhet të sqarojë raportin ndërmjet gjetjeve në merita dhe vlerësimeve lidhur me provat e propozuara nga njëra anë, dhe konkluzioneve ligjore të gjykatës nga ana tjetër. Aktgjykimi i gjykatës do të shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, në qoftë se arsyetimi i dhënë nuk përmban fakte të vërtetuara, dispozitat ligjore përkatëse dhe marrëdhënien logjike midis tyre. (Rasti i Gjykatës Kushtetuese nr. KI72/12, *Veton Berisha dhe Ilfete Haziri*, Aktgjykimi i 17 dhjetorit 2012, paragrafi 61, shih gjithashtu rastin KI135/14, *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 58).

Zbatimi i standardeve të lartpërmendura në rastin e parashtruesve të kërkesës

82. Gjykata rikujton që në bazë të nenit 384, paragrafi 1.1 të KPP-së, ekziston shkelje substanciale e dispozitave të procedurës penale, nëse, ndër të tjera, gjykata nuk është themeluar në pajtim me ligjin.
83. Gjykata gjithashtu rikujton se sipas nenit 2.6 të Ligjit nr. 03/L-053 mbi Kompetencat, Përzgjedhjen e Lëndëve dhe Caktimin e Lëndëve të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it në Kosovë, të 3 qershorit 2008 (e aplikueshme në kohën kur ishte themeluar trupi gjykues), Asambleja e Gjyqtarëve të EULEX-it dhe e Prokurorëve të EULEX-it do të miratojë modalitetet për përzgjedhjen e lëndëve dhe caktimin e lëndëve në bazë të kriterëve objektive të paracaktuara dhe masave siguruese procedurale të cilat do të jenë në përputhje me ligjin në fuqi dhe të cilat do të sigurojnë respektimin e pavarësisë dhe paanësisë së gjyqtarëve të EULEX-it, si dhe të autonomisë së prokurorëve të EULEX-it në ushtrimin e funksioneve të tyre.
84. Në lidhje me këtë, Udhëzimi për caktimin e lëndëve penale gjyqtarëve të EULEX-it në Gjykata të Qarkut (në tekstin e mëtejshëm: Udhëzimi), i nxjerrë në bazë të Ligjit nr. 03/L-053, shtjellon parimet që do të udhëheqin caktimin e gjyqtarëve të EULEX-it në rastet penale, duke përfshirë parimet e transparencës, objektivitetit, fleksibilitetit, qëndrueshmërisë dhe barazisë së ngarkesës së punës së gjyqtarëve.
85. Përveç kësaj, Gjykata vëren se Udhëzimi i nxjerrë në bazë të Ligjit nr. 03/L-053, në nënregullin 3.1, parasheh rregulla specifike se si do të ndahen rastet brenda seksioneve - duke ndjekur sistemin numerik ku çdo rast i tretë që vjen në seksion do të ndahet për gjyqtarin A., B. përkatësisht C.
86. Gjykata gjithashtu rikujton se Udhëzimi lejon që për arsye të jashtëzakonshme, gjyqtari kompetent, për ndarjen e rasteve mund t'i ndajë rastet specifike në mënyrë të ndryshme nga sistemi numerik i përmendur më lart, megjithatë, kjo krijon obligim për të justifikuar arsyet e jashtëzakonshme, siç është kompleksiteti i rastit dhe numri i rasteve që i janë besuar secilit gjyqtar. Udhëzimi gjithashtu parasheh se si gjyqtarët e caktuar në një gjykatë të qarkut

mund të zëvendësojnë në një gjykatë tjetër të qarkut në rast se është e nevojshme në bazë të listës së prioriteteve të gjykatave, si dhe sistemin e kujdestarisë/detyrës për situatë emergjente bazuar në një sistem rotacioni që duhet të caktohet jo më pak se një muaj më parë.

87. Në këtë drejtim, Gjykata rikujton që Gjykata Supreme, duke adresuar çështjen e ngritur nga parashtruesit e kërkesave, në lidhje me zbatimin e rregullave të brendshme dhe orarin e EULEX-it për caktimin e gjyqtarëve në rastet e caktuara, arsyetoi se *“nuk ka pasur ndonjë skemë për caktimin e gjyqtarëve të EULEX-it në kohën relevante. Sipas udhëzimit për caktimin e rasteve tek gjyqtarët e EULEX-it në rastet penale nëpër gjykatat e qarqeve”, e cila ka qenë e zbatueshme në kohën kur gjyqtarja [A. A. G], u caktua në rast, nuk është mbështetur ndonjë orar specifik. Udhëzimi thjesht shpjegon strukturën e gjyqtarëve të EULEX-it në gjykata të qarqeve dhe i përshkruan parimet e përgjithshme të cilat zbatohen lidhur me caktimin e rastit. Po ashtu, gjyqtarja [A. A. G] u caktua në rast sipas vendimit të 29 majit 2014 të ushtruesit të detyrës së kryetarit të gjyqtarëve të EULEX-it, i cili aso kohe ka qenë i autorizuar për ta marrë këtë vendim. Përveç kësaj, gjyqtarja e EULEX-it [A. A. G] aso kohe ka qenë e caktuar ligjërisht në nivelin e shkallës së parë”. “Prandaj, Kolegji është i mendimit se as caktimi i gjyqtarës [A. A. G.] nuk mund të cilësohet si shkelje e nenit 384 (1.1) ose e nenit 384 (1.2) e KPP-së. Kolegji vëren se edhe sikur të ketë pasur shkelje të rregullores së brendshme të EULEX-it (përderisa shkeljet e pretenduara nuk përbëjnë shkelje të ligjit përkatës-sikurse është kërkesa në fjalë se KPP-ja është shkelur), atëherë ajo do ishte një çështje e diskrecionit përbrenda autoriteteve disiplinore/administrative të EULEX-it”.*
88. Në këtë drejtim, Gjykata përsërit se nuk është detyrë e saj të shqyrtojë nëse Gjykata Supreme ka interpretuar në mënyrë të drejtë ligjin e aplikueshëm (ligjshmërinë), por të vlerësojë nëse Gjykata Supreme ka shkelur të drejtat dhe liritë individuale të mbrojtura me Kushtetutë (kushtetutshmërinë) (shih, për shembull, rasti nr. KI72/14, Parashtruese Besa Qirezi, Aktgjykimi i 4 shkurtit 2015, para. 65).
89. Për më tepër, në këtë pikë, si rregull i përgjithshëm, vërtetimi i fakteve të rastit dhe interpretimi i ligjit janë ekskluzivisht çështje për gjykatat e rregullta, gjetjet dhe konkluzionet e të cilëve në këtë drejtim janë të detyrueshme për Gjykatën. Megjithatë, kur një vendim i një gjykate të rregullt është qartazi arbitrar, Gjykata mund dhe duhet ta vë atë në dyshim. (Shih *Sisojeva dhe të tjerët kundër Letonisë*, [GC], kërkesa nr. 60654/00, Aktgjykimi i 15 janarit 2007, para 89. Shih gjithashtu rastin *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 47).
90. Gjykata vëren se Gjykata Supreme i hodhi poshtë argumentet e parashtruesve të kërkesës për shkelje të rregullave për caktimin e gjyqtarëve në trupa gjykues, duke deklaruar se Kryetari i gjyqtarëve të EULEX-it është i autorizuar me ligj që t'i caktojë gjyqtarët në raste të tilla. Gjykata Supreme në arsyetimin e vet gjithashtu theksoi se edhe nëse ka pasur shkelje të rregullave të EULEX-it për caktimin e gjyqtarëve në raste penale, përderisa nuk ka shkelje të dispozitave të

KPP-së lidhur me përbërjen e trupave gjykues, nuk ka shkelje të të drejtave të parashtruesve të kërkesës.

91. Prandaj, Gjkata vëren se arsyetimi i Gjykatës Supreme kryesisht u kufizua në shkeljen e mundshme të KPP-së dhe nuk i mori parasysh normat tjera të aplikueshme, relevante për caktimin e gjyqtarëve në trupat gjykues, siç kërkohet nga parashtruesit e kërkesës. Për më tepër, Gjkata vëren se në arsyetimin e saj Gjkata Supreme nuk ka sqaruar pse KPP-ja nuk është shkelur.
92. Rrjedhimisht, Gjkata konsideron se Gjkata Supreme arsyetoi se mosrespektimi i Udhëzimit për caktimin e lëndëve gjyqtarëve të EULEX-it nuk shkel të drejtat e parashtruesve të kërkesës, përderisa shkeljet e pretenduara nuk përbëjnë shkelje të vetë KPP-së.
93. Gjkata vëren se Gjkata Supreme e bazoi këtë konkluzion në vlerësimin se *“edhe sikur të ketë pasur shkelje të rregullores së brendshme të EULEX-it [...], atëherë ajo do ishte një çështje e diskrecionit përbrenda autoriteteve disiplinore/administrative të EULEX-it [...]”*.
94. Kësisoj, Gjkata e kupton se, përfundimisht, Gjkata Supreme konsideroi se Udhëzimet e EULEX-it ishin një çështje e brendshme e EULEX-it dhe, për këtë arsye, nuk ishin pjesë e kornizës legjislative të Kosovës. Megjithatë, sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, të gjithë gjyqtarët, duke përfshirë gjyqtarët e EULEX-it, kanë obligim të zbatojnë ligjet e miratuara siç duhet nga Kuvendi i Republikës së Kosovës dhe rrjedhimisht, legjislacioni që rrjedh prej tij (shih, *mutatis mutandis*, rasti nr. KI25/10, Parashtrues: *Agjencia Kosovare e Privatizimit*, Aktgjykimi i 31 marsit 2011, paragrafi 61 dhe 62).
95. Për më tepër, Gjkata vëren se Gjkata Supreme ka arsyetuar që, bazuar në Udhëzimin e EULEX-it, Kryetari i gjyqtarëve të EULEX-it ka liri të plotë për t'i caktuar gjyqtarët në kolegje, pavarësisht nga rregullat specifike që gjenden në Udhëzim.
96. Prandaj, Gjkata kupton se Gjkata Supreme konsideroi se Udhëzimi përmban vetëm parime të përgjithshme të cilat nuk kufizojnë autoritetin diskrecional të Kryetarit të gjyqtarëve të EULEX-it në caktimin e gjyqtarëve në trupa të veçantë gjykues.
97. Megjithatë, Gjkata rikujton që Ligji nr. 03/L-053 mbi Kompetencat, Përzgjedhjen e Lëndëve dhe Caktimin e Lëndëve të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve të EULEX-it në Kosovë specifikon se ndarja e lëndëve dhe emërimi i gjyqtarëve bazohen në *“kritere objektive të paracaktuara dhe garanci procedurale”*.
98. Në këto rrethana, Gjkata konstaton se, duke mos marrë parasysh të gjitha rregullat e zbatueshme për emërimin e gjyqtarëve në trupat gjykues, Gjkata Supreme nuk ka arsyetuar vendimin e saj lidhur me emërimin e gjyqtarëve në trupa gjykues bazuar në *“kriteret objektive të paracaktuara dhe garancitë procedurale”*, siç parashihet me Ligjin nr. 03/L-053.

99. Në veçanti, Gjykata konstaton se Gjykata Supreme ka dështuar në detyrën e saj për të lidhur në mënyrë të mjaftueshme rregullat e zbatueshme me faktet e rastit, siç kërkohet me të drejtën për një vendim të arsyetuar sipas të drejtës për një gjykim të drejtë.
100. Gjykata konsideron se nëse Gjykata Supreme do të kishte adresuar pretendimet e parashtruesve lidhur me përbërjen e trupit gjykues, bazuar në legjislacionin relevant që ka të bëjë me caktimin e gjyqtarëve në trupa gjykues dhe në dritën e "*kritereve objektive të paracaktuara dhe garancive procedurale*" siç kërkohet me Ligjin nr. 03/L-053 dhe me normat tjera relevante, atëherë kjo do të ishte në pajtueshmëri me administrimin e duhur të drejtësisë.
101. Nuk është roli i Gjykatës të shqyrtojë se deri në çfarë mase janë të arsyeshme pretendimet e parashtruesve në procedurat në gjykatat e rregullta. Megjithatë, drejtësia procedurale kërkon që pretendimet esenciale që palët ngrenë duhet të përgjigjen në mënyrë të duhur nga gjykatat e rregullta në pajtueshmëri me kërkesat e të drejtës për gjykim të drejtë (shih, *mutatis mutandis*, Gjykata Kushtetuese nr. KI22/16, *Naser Husaj*, Aktgjykimi i 9 qershorit 2017, paragrafi 47). Ajo që është në pyetje është besimi që gjykatat në një shoqëri demokratike duhet të frymëzojnë në publik (shih, *Volkov kundër Ukrainës*, paragrafi 106, Aktgjykim i GJEDNJ-së i 2013 dhe shih *De Cubber kundër Belgjikës*, 26 tetor 1984, paragrafi 26, Seria A. nr. 86).
102. Prandaj, Gjykata konstaton se Gjykata Supreme ka shkelur të drejtën e parashtruesve për një vendim të arsyetuar, për shkak të dështimit për të bërë një vlerësim dhe arsyetim të plotë, nëse është respektuar ose jo tërësia e dispozitave ligjore të aplikueshme, kur janë caktuar gjyqtarët në trupin gjykues në rastin e parashtruesve të kërkesës.
103. Rrjedhimisht, Gjykata konkludon se ka pasur shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.
104. Gjykata thekson se ky konkludim i referohet shkeljes së pretenduar kushtetuese. Kësisoj, Gjykata konfirmon se gjetjet që i përmban ky aktgjykim nuk paragjykojnë rezultatin e procedurës në lidhje me rastin e parashtruesve të kërkesës ose në lidhje me fajësinë apo pafajësinë e tyre.
105. Sa i përket pretendimeve të tjera të parashtruesve, Gjykata konsideron se ato kryesisht ngrenë çështje të ligjshmërisë dhe jo të kushtetutshmërisë dhe se Gjykata Supreme ka dhënë arsyetime të hollësishme për të gjitha këto çështje në aktgjykimin e saj.

Kërkesa për masë të përkohshme

106. Gjykata rikujton se parashtruesi Jahir Demaku (KI150/17) gjithashtu kërkon nga Gjykata që të nxjerrë vendim për vendosjen e masës së përkohshme, përkatësisht ndalimin e ekzekutimit të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme.

107. Duke pasur parasysh se Gjykata ka gjetur shkelje të të drejtave të parashtruesit të mbrojtura me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, nuk e konsideron të nevojshme që ta shqyrtojë kërkesën e parashtruesit për miratimin e masës së përkohshme.

Përfundim

108. Në përfundim, Gjykata konstaton se duke dështuar të japë një vlerësim dhe arsyetim të plotë lidhur me atë se a ka qenë caktimi i gjyqtarëve në trupin gjykues në rastin e parashtruesve në Gjykatën Themelore në pajtim me tërësinë e dispozitave ligjore të zbatueshme, me Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, Pml. KZZ. 322/2016, të 19 korrikut 2017, është shkelur e drejta e parashtruesve për një vendim të arsyetuar dhe me këtë ka shkelur të drejtën e parashtruesve për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.
109. Në pajtim me rregullin 74 (1) të Rregullores së punës, Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. KZZ. nr. 322/2016 i 19 korrikut 2017, shpallet i pavlefshëm dhe rasti i kthehet Gjykatës Supreme për rishqyrtim.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, në nenet 20 dhe 47 të Ligjit dhe rregullin 56 (1 të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 30 maj 2018, me shumicë

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të pranueshme për shqyrtim në merita;
- II. TË KONSTATOJË se ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe paragrafit 1, të nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- III. TA SHPALLË TË PAVLEFSHËM Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml. KZZ. nr. 322/2016 të 19 korrikut 2017;
- IV. TA KTHEJË Aktgjykimin e Gjykatës Supreme për rishqyrtim në pajtim me aktgjykimin e kësaj Gjykate;
- V. TA URDHËROJË Gjykatën Supreme, që në pajtim me rregullin 63 (5) të Rregullores së punës, ta njoftojë Gjykatën, brenda 6 (gjashtë) muajve nga publikimi i këtij aktgjykimi, në lidhje me masat e ndërmarra për zbatimin e aktgjykimit të kësaj Gjykate;
- VI. TË MBETET fuqimisht e angazhuar në këtë çështje në pritje të pajtueshmërisë me këtë urdhër;
- VII. TË URDHËROJË që ky aktgjykim t'u kumtohet palëve, dhe në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, të publikohet në Gazetën Zyrtare;
- VIII. TË DEKLAROJË se ky aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi



Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi